

Diagnostische onderzoeken prostaat

Zorgpad Diagnostische onderzoeken prostaat

U bent door uw huisarts verwezen naar de uroloog op verdenking van prostaatkanker. U doorloopt een zorgpad diagnostische onderzoeken prostaat om tot een diagnose en behandelplan te komen. In dit traject sluiten uw afspraken zoveel mogelijk op elkaar aan, zodat u niet onnodig vaak naar het ziekenhuis hoeft te komen. In deze folder kunt u lezen hoe het zorgpad eruit ziet.

Telefonische bereikbaarheid en contact

Telefoonnummers voor informatie of contact:

- Polikliniek urologie, route 44 (0475) 382241
- Prostaat MRI Centrum (medische beeldvorming), route 47 (0475) 382258

De medisch specialisten en verpleegkundigen waar u mee te maken krijgt

Urologie

In het Laurentius Ziekenhuis werken vier urologen. Ze behandelen alle urologische problemen, maar hebben ook eigen aandachtsgebieden. Op de polikliniek worden zij ondersteund door urologie-verpleegkundigen. Deze verpleegkundigen werken onder supervisie (controle) van de urologen.

De polikliniek urologie heeft een eigen onderzoeksafdeling. Hier worden allerlei onderzoeken verricht.

Urologen werkzaam in het Laurentius Ziekenhuis:

- drs. M.J.F.M. de Bruin
- dr. D.J.A.J. Oerlemans
- drs. B.P. Sebregts
- dr. V. Vandoninck

Uro-oncologieverpleegkundigen:

- mw. M. Klumpkens
- mw. S. van Raay

Meer informatie over de polikliniek urologie vindt u op onze website www.lzr.nl/urologie

Radiologen, betrokken bij MRI-onderzoek van de prostaat:

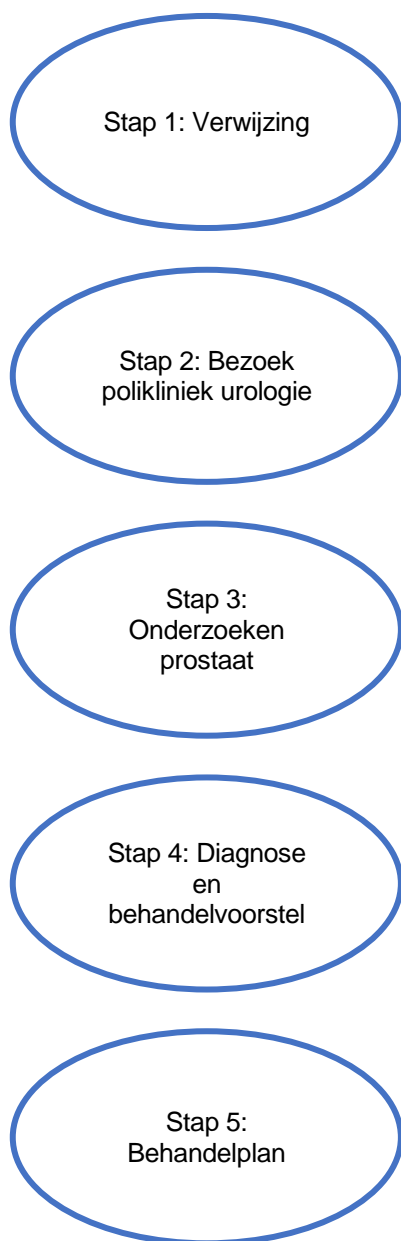
- drs. H.P.J. Raat
- drs. R.S.A. van Stiphout

Meer informatie over de radiologie vindt u op onze website www.lzr.nl/radiologie

Wij adviseren u iemand mee te brengen naar de afspraken (bij de uroloog en uro-oncologie verpleegkundige) in het ziekenhuis. Bijvoorbeeld uw partner, familielid of goede kennis. U krijgt veel informatie te horen. Samen kunt u meer onthouden en u kunt er thuis rustig over napraten.

Heeft u achteraf nog vragen, dan kunt u op werkdagen contact opnemen met de polikliniek urologie, telefoonnummer (0475) 382241.

Zorpad in stappen

Stap 1: Verwijzing

U bent door uw huisarts verwezen naar de uroloog vanwege een te hoge PSA-waarde (Prostaat Specifiek Antigeen) in het bloed. Een hoge PSA-waarde kan wijzen op prostaatkanker, maar kan ook andere oorzaken hebben.

Stap 2: Bezoek polikliniek urologie

Doorgaans binnen zeven dagen na verwijzing door de huisarts komt u voor uw eerste afspraak bij de intake-verpleegkundige van de polikliniek urologie. Zij stelt u vragen over uw ziektegeschiedenis en uw klachten en informeert u over de onderzoeken die gaan komen. Ook geeft ze uitleg over het zorgpad diagnostische onderzoeken prostaat.

Stap 3: Onderzoeken prostaat

Bij verdenking van prostaatkanker kunnen de volgende onderzoeken worden gedaan:

- PSA bepaling in het bloed;
- Rectaal toucher;
- Prostaat echo en eventueel prostaatbiopsie;
- MRI prostaat.

Tip: Draag voor de onderzoeken makkelijk zittende kleding.

PSA bepaling in het bloed

Er wordt bloed afgenomen waarbij de hoeveelheid PSA (Prostaat Specifiek Antigeen) in het bloed wordt gemeten. Dit is een eiwit dat alleen door de prostaat wordt gemaakt. Bij een verhoogde hoeveelheid van dit antigeen in het bloed kan verder onderzoek van de prostaat nodig zijn.

Afhankelijk van bovenstaande bevindingen (rectaal toucher en verhoogde PSA waarde) kan de uroloog het nodig vinden om een echo van de prostaat te maken, met daarbij het nemen van prostaatbiopten.

Rectaal onderzoek

Bij een 'rectaal toucher' voelt de uroloog met de vinger via de endeldarm (anus) of de prostaat afwijkingen vertoont.

Prostaat echo en prostaatbiopten

Bij een transrectale echografie wordt via de anus de grootte, de aard en de vorm van de prostaat gemeten. Dit gebeurt met behulp van een vingerdik apparaat, dat via de anus wordt ingebracht. Dit inbrengen van de echokop is over het algemeen niet pijnlijk.

Tijdens het onderzoek worden enkele biopten (kleine stukjes weefsel) genomen uit afwijkende gebieden in de prostaat. Meestal 8 stukjes, afhankelijk van de grootte van de prostaat. Het weefsel wordt beoordeeld door de patholoog-anatoom op de aanwezigheid van kwaadaardige cellen. Het streven is de uitslag 2 werkdagen later met u te bespreken.

Antibiotica

Als voorbereiding op dit onderzoek krijgt u van de uroloog of verpleegkundige een recept voor antibiotica. U neemt:

- de dag vóór het onderzoek de eerste tablet in
- een tablet op de dag ván het onderzoek en
- een tablet op de dag ná het onderzoek.

Het kan zijn dat uw PSA waarde opnieuw is geprikt en dat de waarde sterk is gezakt. De uroloog bepaalt dan of de biopten door moeten gaan. Indien de biopten niet doorgaan, wordt u hiervan telefonisch op de hoogte gebracht. U hoeft de antibiotica dan niet in te nemen, de overige onderzoeken gaan wel gewoon door.

Indien u antistolling (bloedverdunners) gebruikt, bespreekt de uroloog met u van te voren of u deze (tijdelijk) moet stoppen voor de prostaatbiopsie. Dit is niet altijd nodig.

Nazorg prostaatbiopten

Wij adviseren u om na het onderzoek 1 week niet te fietsen. Na het onderzoek kan met de urine, bij de ontlasting of bij een zaadlozing wat bloed meekomen en stopt doorgaans vanzelf. Dit kan enkele dagen duren. Het is van belang dat u veel drinkt en de antibioticumkuur verder af maakt.

U neemt contact op met de uroloog indien:

- **veel en helder bloedverlies** uit de penis of anus komt;
- de temperatuur boven de 38.5 °C stijgt.

Als de urine en/of ontlasting géén bloed meer bevatten, kunt u de dag na de biopsie weer starten met de bloedverdunnende middelen.

MRI prostaat

MRI (Magnetic Resonance Imaging) prostaat is een methode om beelden te maken van de prostaat. Bij dit onderzoek gebruiken we een sterk magneetveld en radiogolven. Er wordt geen gebruik gemaakt van röntgenstralen. Met de radiogolven en het magneetveld worden bepaalde signalen opgewekt in de prostaat. Een antenne ontvangt deze signalen en een computer vertaalt ze in een beeld. Dit beeld laat een doorsnede van de prostaat zien.

Bij een afwijkend rectaal toucher en/of een verhoogde PSA waarde, kan er een MRI prostaat worden gemaakt. Hiermee kan worden geconstateerd of er een afwijkend gebied in de prostaat zichtbaar is. Als er

een verdacht gebied zichtbaar is, zullen er alsnog prostaatbiopten uit dit gebied worden genomen. Hierna kan pas met zekerheid worden gezegd of er sprake is van prostaatkanker.

De uroloog bespreekt de uitslag van de MRI met u (en uw partner of naaste). Het streven is dit een week na het onderzoek te doen.

Stap 4: Diagnose en behandelvoorstel

De uroloog bespreekt met u de uitslag van de onderzoeken die u heeft gehad. Aan de hand van de uitslag wordt nader onderzoek afgesproken en/of eventuele vervolgspraken gemaakt.

MRI lymfeklieren/skelet

Indien prostaatkanker is geconstateerd, wordt bij vermoeden op uitzaaiingen nog een MRI lymfeklieren/skelet gemaakt om te bekijken of uitzaaiingen aanwezig zijn. De wijze van behandeling van prostaatkanker zal hiervan afhankelijk zijn.

De uitslag van de MRI zal binnen een week door de uroloog met u (en uw partner of familielid) worden besproken.

Soms zullen de MRI prostaat-beelden mede beoordeeld worden door het Radboud Ziekenhuis in Nijmegen. Het kan zijn dat de uitslag dan op een later tijdstip bekend is. U wordt hiervan telefonisch op de hoogte gebracht en krijgt de uitslag op een ander moment.

Stap 5: Behandelplan

De uitslagen van de onderzoeken worden besproken in het Multi Disciplinair Overleg (MDO). Een tot twee weken na het diagnosegesprek, komt u samen met uw partner/familielid voor het behandelgesprek. De uroloog informeert u over de bevindingen van het MDO en bespreekt met u de behandelingsmogelijkheden. De uroloog geeft uitleg welke behandelingen er voor u mogelijk zijn om samen met u het definitieve behandelplan af te spreken.